

Dəyərli ziyalı, tanınan alim, əsl vətəndaş

Elm və təhsil sahəsində səmərəli fəaliyyəti, təşkilatçılığı, məsuliyyəti, elmi təfəkkürü, milli təhsil sistemə verdiyi töhfələr barədə pedaqoji ictimaiyyət tərəfindən həmişə yüksək fikirlər söylənilən dəyərli şəxsiyyətlərdən biri də BDU-nun neft kimyası və kimya texnologiyası kafedrasının professoru "Gənc istedadlar" liseyinin direktoru Qasım Zülfəli oğlu Hüseynovdur. Qasım Hüseynovun keçdiyi ömür yolu həm sadəliyi, həm də dolğunluğu ilə seçilir. O, 1940-cı il may ayının 25-də Naxçıvan Muxtar Respublikası, Şahbuz rayonunun Yuxarı Remeşin (indiki Güney Qışlaq) kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini 1948-1958-ci illərdə Kükü kənd orta məktəbində almışdır. Orta məktəbdə oxuduğu illərdə elmə, biliyə marağı ilə fərqlənmiş, bütün fənləri yaxşı oxumasına baxmayaraq, çətin və mürəkkəb fənn kimi şagirdlərin qəbul etdikləri kimyaya sevgisi çox olmuş, bu fənnə dərin bilik əldə etmək üçün ciddi hazırlaşmışdır. Bu marağı onun ali təhsil istiqamətini müəyyənləşdirdi. 1958-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU) kimya fakültəsinə qəbul olmuş, 1963-cü ildə fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir.

Ali təhsildə qazandığı bu yüksək uğurla kifayətlənməyən Q.Z.Hüseynov 1963-1966-cı illərdə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun aspiranturasında oxumuşdur. Əmək fəaliyyətinə Azərbaycan MEA Aşqarlar Kimyası İnstitutunda başlamış, 1966-1977-ci illərdə kiçik elmi işçi, baş mühəndis, laboratoriya müdiri-nin müavini və baş elmi işçi vəzifələrində işləmişdir. 1977-ci ildən müsabiqə yolu

ilə pedaqoji işə keçərək, akademik Y.Məmmədəliyev adına Naxçıvan Dövlət Pedaqoji İnstitutunda (indiki NDU) baş müəllim, dosent və 1984-cü ildən kafedra müdiri vəzifələrində işləmişdir. Muxtar respublikada işlədiyi dövrdə əldə etdiyi uğurlar onun şəxsi və pedaqoji keyfiyyətlərinin sözün tam mənasında üzə çıxmasında mühüm rol oynamışdır. 1989-1996-cı illərdə Y.Məmmədəliyev adına NDU-nun rektoru vəzifəsində çalışmışdır. Q.Z.Hüseynov rektor işlədiyi dövrdə pedaqoji institut Naxçıvan Dövlət Universitetinə çevrilmiş, ona ikinci kateqoriyalı ali məktəb statusu verilmiş, müstəqil iqtisad fakültəsi, beynəlxalq əlaqələr və aspirantura şöbələri yaradılmış, yeni kafedralar və ixtisaslar açılmış, Universitetin "Fikir" qəzeti nəşrə başlamışdır.

Q.Z.Hüseynov 1996-cı ildə yenidən Bakıya qayıdır. BDU-nun neft-kimyası və kimya texnologiyası kafedrasının professoru vəzifəsində işləyir. O, 2007-ci ilin noyabr ayından etibarən eyni zamanda BDU nəzdində fəaliyyət göstərən "Gənc istedadlar" liseyinin direktoru vəzifəsində çalışır. Qeyd etmək lazımdır ki, "Gənc istedadlar" liseyi qazandığı uğurlara görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 06.08.2013-cü il tarixli sərəncamı ilə 2012-2013-cü tədris ilində keçirilmiş "Ən yaxşı ümumtəhsil məktəbi" müsabiqəsinin qaliblərindən biri olmuşdur.

1968-ci ildə namizədlik, 1991-ci ildə isə doktorluq dissertasiyasını müdafiə etmiş, Q. Hüseynov 1991-ci ildə professor elmi adına layiq görülmüşdür.

Onun təhsil sahəsində fəaliyyəti ilə yanaşı, elmi-tədqiqat işləri də keçmiş ittifaq səviyyəsində maraqla qarşılanmış, onlardan müxtəlif məqsədlərdə istifadə olunmuşdur. Elmi-tədqiqat işləri sürtkü yağlarının, yanacaqların keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq üçün aşqarların, metalları korroziyadan qoruyan inhibitorların və analitik rentgentlərin sintezinə və tədqiqinə həsr olunmuşdur. O, dizel mühərriklərinin işlənmiş qazlarının tüstülüyünü azaldan, keçmiş SSRİ-də ilk dəfə alınan və tətbiqinə dair 1977-ci ildə SSRİ Dövlət Standartlaşdırma Komitəsi tərəfindən qərar verilən İXP - 706 aşqarının müəllifidir. Q.Z.Hüseynovun "Kobaltın fotometrik üsulla təyini" barədəki ixtirası 1986-cı ildən Xarkov şəhərindəki zavodda tətbiq olunur.

Q.Z.Hüseynov tərəfindən dizel mühərriklərinin işlənmiş qazlarının tüstülüyünü azaldan və sürtkü yağlarının korroziyaya qarşı davamlılığını xeyli artıran səmərəli aşqarların sintezi üçün elmi prinsiplər müəyyənləşdirilmiş, yeni perspektiv istiqamət göstərilmişdir. Aşqarların quruluşu ilə onların effektivliyi arasındakı asılılığı göstərən ümumi qanunauyğunluqlar müəyyənləşdirilmişdir.

Çoxsaylı, səmərəli elmi-tədqiqat işlərinin nəticələri 200-dən çox elmi əsərdə, o cümlədən 18 müəlliflik şəhadətnaməsi və patentdə öz əksini tapmışdır. Bir dərs vəsaitinin və Dövlət Universitetləri üçün hazırlanmış 6 fənn proqramının müəllifidir. Onun rəhbərliyi və yaxından iştirakı sayəsində bir nəfər doktorluq, 7 nəfər namizədlik, 10 nəfər magistr dissertasiyası müdafiə etmişdir.

O, dəfələrlə beynəlxalq simpoziumlarda iştirak etmiş, belə mötəbər tədbirlərdə Azərbaycan kimya elmini

ləyaqətlə təmsil etmişdir.

Qasım Zülfəli oğlu Hüseynovun elmi və pedaqoji fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilmişdir. O, SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin 20 avqust 1986-cı il tarixli fərmanı ilə "Şərəf nişanı" ordeni ilə, D.İ.Mendeleyev adına ümumittifaq Kimya Cəmiyyətinin Fəxri Fərmanı və həmin cəmiyyətin Azərbaycan filialının diplomu ilə, Türkiyənin Ankara Universitetinin xatirə medalı ilə təltif olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 30.10.2009-cu il tarixli sərəncamı ilə Respublikanın Əməkdar müəllimi fəxri adına layiq görülmüşdür.

O, Azərbaycan MEA akademik Y.H.Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu nəzdində Birləşmiş Müdafiə Şurasının üzvüdür.

Milli təhsil sisteminin hazırkı inkişaf mərhələsində bilik və bacarığını, təcrübəsini inamla ortaya qoyan dəyərli ziyalımız Qasım Hüseynov məsuliyyətlə, uğurla fəaliyyətini davam etdirir, müasirliyi və yeniliyi bu fəaliyyətinin başlıca meyarı olaraq daim ön planda saxlayır.

Nazim MUSTAFAYEV,
AMEA-nın Aşqarlar Kimyası
İnstitutunun laboratoriya
müdiri,
kimya elmləri doktoru,
professor.